

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **T. I. L.**, so sídlom v N., C., zastúpeného Advokátskou kanceláriou S. & P., s. r. o., so sídlom v B., v mene a na účet ktorej koná advokátka Mgr. D. S. proti odporcovi **Slovenskej republiky**, zastúpenej **Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky**, so sídlom v Bratislave, Župné námestie č. 13, o náhradu škody, vedenej na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp. zn. 5 C 113/2009, o dovolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 18. februára 2010 sp. zn. 16 Co 13/2010, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 18. februára 2010 sp. zn. 16 Co 13/2010 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e:

Okresný súd Žiar nad Hronom rozsudkom z 28. októbra 2009 č. k. 5 C 113/2009 – 100 uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 183 149,32 € (titulom náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom) so 6 % úrokom z omeškania ročne od 18. 8. 2005 do zaplatenia v lehote 15 dní od právoplatnosti rozsudku a nahradiť mu trovy konania v sume 4 542, 40 € do rúk jeho právneho zástupcu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Uviedol, že v exekučnej veci oprávnenej Sociálnej poisťovne Bratislava, proti povinnému M. spol. s. r. o. R. S. pre vymoženie 13 823 522 Sk (45 856,86 €), vedenej na

Okresnom súde R.S. pod sp. zn. 1 Er 55/2005 súd uznesením z 1. 6. 2005, právoplatným 17. 6. 2005, schválil príklep udelený (23. 5. 2005) súdnym exekútorom JUDr. R. T. (poverenie na vykonanie exekúcie vydané 22. 4. 2005) k špecifikovaným k nehnuteľnostiam v prospech vydražiteľa H. K., ktorý urobil najvyššie podanie (14 145 496 Sk). Uznesením z 22. 7. 2005 (na návrh súdneho exekútora doručeného súdu 12. 7. 2005), nevyhovel námietkam oprávnenej a schválil rozvrh výt'ážku z dražby nehnuteľností (vykonanej 23. 5. 2005) vo výške 14 145 596 Sk . Na tomto uznesení bola vyznačená právoplatnosť dňom 18. 8. 2005 napriek tomu, že ho po podaní odvolania oprávnenu (22. 7. 2005), Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 21. februára 2006 sp. zn. 14 CoE 2/2006 zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a súdny exekútor na základe takéhoto rozhodnutia (s vyznačenou doložkou právoplatnosti) plnil. Podľa zmluvy o zriadení záložného práva č. 1825/1997, podpísanej 14. 4. 1997, mal záložný veriteľ Fond národného majetku Slovenskej republiky proti záložcovi M. spol. s r. o. zriadené záložné právo na nehnuteľnosti povinného v hodnote 5 517 556, 40 Sk a svoju pohľadávku vo výške 12 298 693 Sk prihlásil u súdneho exekútora. Postúpením pohľadávky zabezpečenej záložným právom došlo k zmene záložného veriteľa Fondu národného majetku na navrhovateľa. Na jeho návrh uznesením z 28. 6. 2007 bol opätovne schválený rozvrh výt'ážku z dražby nehnuteľností povinného (28. 6. 2005), ktoré odvolací súd zmenil tak, že rozvrh výt'ážku neschválil, pričom poukázal na pochybenie exekútora pri vyčíslení trov exekúcie a poradií uspokojovaných záložných veriteľ'ov. Teda nesprávnym úradným postupom okresného súdu spočívajúcim vo vyznačení právoplatnosti na neprávoplatnom uznesení (v dôsledku podaného odvolania oprávnenu) z 22. 7. 2005 (schválenie rozvrhu výt'ážku z dražby nehnuteľností povinného) došlo k zásahu do práv navrhovateľa (záložného veriteľa) a tým vzniku škody, pri určení výšky ktorej vychádzal z hodnoty nehnuteľností (znalcom Ing. B. T. v znaleckom posudku č. 35/05) zapísaných na LV č. X. k. ú. R. S. . Pritom je zrejmé, že v rámci exekučného konania bol speňažený nehnuteľný majetok, pozemky a stavby na liste vlastníctva evidované, spolu v hodnote 14 145 595,94 Sk, (469 547,73 €) ktorého časť bola založená v prospech právneho predchodcu navrhovateľa (Fond národného majetku) na základe zmluvy o zriadení záložného práva zo 14. 4. 1997 č. 1825/1997. V prospech tohto bol speňažený aj majetok ohodnotený na sumu 5 517 556,40 Sk, pozostávajúci zo stavby na parcele č. X., súp. č. X., parc. č. X., a stavby na parcele č. X., súp. č. X. – stolárska dielňa, stavby na parc. č. X., súp. č. X. – oblúková hala a stavby na parc. č. X. súp. č. X. . V prípade ak by nedošlo k vyznačeniu doložky právoplatnosti, nemohol by exekútor plniť a uspokojiť trov konania a neoprávnenú osobu (H. K.). Vykonanie ďalších navrhnutých dôkazov (

znalecké dokazovanie) považoval za nadbytočné. O úrokoch z omeškania rozhodol podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a trovách konania podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie odporcu rozsudkom z 18. februára 2010 sp. zn. 16 Co 13/2010 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že návrh zamietal a odporcovi náhradu trov konania nepriznal. V odôvodnení uviedol, že oprávnená Sociálna poisťovňa Bratislava, pobočka Rimavská Sobota podala návrh na vykonanie exekúcie proti povinnému M., spol. s r. o., ktoré exekučné konanie je vedené na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp. zn. 1 Er 55/05. Podľa zmluvy o zriadení záložného práva č. 1825/1997Z. zo 14. 4. 1997 mal záložný veriteľ Fond národného majetku SR Bratislava proti záložcovi M., spol. s r. o. (povinnému) zriadené záložné právo v prospech záložného veriteľa na nehnuteľnosti povinného v hodnote 5 517 556, 40 Sk. Fond národného majetku SR Bratislava (záložný veriteľ) prihláškou z 10. 5. 2005 prihlásil svoju pohľadávku vo výške 12 298 693 Sk u súdneho exekútora (JUDr. R. T.). V uvedenom exekučnom konaní súd uznesením z 1. 6. 2005 schválil príklep udelený v dražbe (23. 5. 2005), v ktorej súdny exekútor vydražil nehnuteľnosti vo vlastníctve povinného (vedené na LV č X. kat. územie R.S.) za najvyššie podanie 14 145 596 Sk. Súdny exekútor vykonal rozvrh výtlačku z dražby (pre exekučné konania EX 296/20054, EX 692/2004, EX 60/2005, EX 61/2005), ktorým uspokojil trovy exekučného konania vo výške 2 004 950 Sk (66 552,15 €) a zostatok 12 140 646 Sk (402 995,61€) určil na uspokojenie pohľadávky záložného veriteľa a vydražiteľa H. K. (urobil najvyššie podanie). Námietkam oprávnenej (proti rozvrhu) súd nevyhovel a uznesením z 22. 7. 2005 rozvrh výtlačku z dražby schválil. Napriek tomu, že proti uzneseniu podala odvolanie oprávnená (Sociálna poisťovňa) a odvolací súd ho uznesením z 21. 2. 2006 (sp. zn. 14 CoE 2/06) zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, bola na uznesení vyznačená právoplatnosť dňom 18. 8. 2005 a súdny exekútor (na základe uznesenia opatreného doložkou právoplatnosti) postupom v súlade s § 165 ods. 1 Exekučného poriadku finančné prostriedky z dražby poukázal oprávneným osobám podľa schváleného rozvrhu výtlačku. Následne súd uznesením z 28. 6. 2007 opäť schválil rozvrh výtlačku z dražby, proti ktorému podala odvolanie tak oprávnená (Sociálna poisťovňa), ale aj záložný veriteľ – navrhovateľ, ktorý zmenu v osobe záložného veriteľa Fondu národného majetku (na navrhovateľa) titulom postúpenia pohľadávky zabezpečenej záložným právom na majetku povinného oznámil súdnemu exekútorovi podaním zo 14. 7. 2006 (a žiadal vydať nové uznesenie o rozvrhu výtlačku z dražby nehnuteľností). Krajský súd uznesením z 25. 9. 2007 (sp. zn. 14 CoE 83/2007) uznesenie súdu prvého zmenil tak, že rozvrh výtlačku

z dražby nehnuteľností konanej 23. 5. 2005 neschválil; teda potom, čo súdny exekútor už plnil na základe neprávoplatného uznesenia z 22. 7. 2005 (pre podané odvolanie oprávnenou), ale s vyznačenou právoplatnosťou dňom 18. 8. 2005. Aj keď bola na uznesení z 22. 7. 2005 nesprávne vyznačená právoplatnosť (a uznesenie bolo zrušené odvolacím súdom) dospel k záveru, že navrhovateľ nepreukázal splnenie zákonných predpokladov pre náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov nesprávnym úradným postupom t. j. vyznačením právoplatnosti na neprávoplatnom uznesení. Súd prvého stupňa, (ktorý dospel k záveru o dôvodnosti uplatneného nároku na náhradu škody titulom nesprávneho úradného postupu nesprávne zistil skutkový stav veci a nevysporiadal sa s listinnými dokladmi, z ktorých vyplýva, že Fond národného majetku SR (záložný veriteľ) do 5. 6. 2006 (t.j. do postúpenia pohľadávky zabezpečenej záložným právom na navrhovateľa) nevyužil žiadne opravné prostriedky, aby zvrátil stav vzniknutý nesprávnym vyznačením právoplatnosti na uznesení z 22. 7. 2005 tým, že nepodal proti nemu opravný prostriedok (odvolanie podala len oprávnená). Poukázal na to, že rozhodovanie o náhrade škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je závislé na úvahe o príčinnej súvislosti medzi takýmto postupom a vzniknutou škodou ako jedného z rozhodujúcich predpokladov zodpovednosti za škodu. Otázka príčinnej súvislosti sa musí riešiť konkrétne v každom jednotlivom prípade zhodnotením všetkých významných okolností. Ide teda o objasnenie príčin, ktoré viedli k určitému výsledku a starostlivé zváženie všetkých okolností. Ak navrhovateľ tvrdí, že je daná príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom, ktorým mu vznikla škoda a vznikom škody, túto príčinnú súvislosť ničím nepreukázal. Bolo práve na Fonde národného majetku SR v čase rozhodnom konať a konať mal a mohol. Tým, že nekonal, opravný prostriedok nevyužil, nepreukázal navrhovateľ vznik škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom a vznik škody nemohol byť v príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom okresného súdu. Predmetné rozhodnutie súdu (uznesenie z 22. 7. 2005) by bolo nadobudlo právoplatnosť a nenadobudlo ju len z dôvodu odvolania podaného oprávnenou (Sociálna poisťovňa). Ak odvolanie podala len oprávnená a len z tohto dôvodu bola nesprávne vyznačená právoplatnosť, navrhovateľ sa nemôže úspešne domáhať náhrady škody podľa uvedeného zákona (nebyť odvolania oprávnenej, rozhodnutie by pre nečinnosť záložného veriteľa nadobudlo právoplatnosť). O náhrade trov konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p. a § 151 ods. 2 O. s. p.

Proti tomuto rozsudku podal dovolanie navrhovateľ. Navrhol ho zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Namietal nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.), lebo je v rozpore so zákonom č. 514/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov. Zdôraznil, že sa domáha náhrady škody spôsobenej mu nesprávnym úradným postupom okresného súdu (nie nezákonným rozhodnutím), ktorý preukázateľne omylom vyznačil právoplatnosť na uznesení č. k. 1 Er 55/05 – 137, zrušeného odvolacím súdom , týkajúceho sa rozvrhu výťažku speňaženého nehnuteľného majetku v spoločnej dražbe , vykonanej pre štyri rôzne exekučné konania . Súdny exekútor rozdelil sumu 14 145 596 Sk, získanú v dražbe nehnuteľností povinného tak, že uspokojil svoje trovy exekúcie sumou 2 004 950 Sk, (66 552,15 €) zvyšok rozdeľovanej sumy 12 140 646 Sk (40 995,61 €) vydal jedinému zo záložných veriteľov , (záložnému veriteľovi H. K.). Je teda zrejmé, že ak by súd nepochybil a neopatril by omylom doložkou právoplatnosti aj odvolaním napadnuté uznesenie, súdny exekútor by si nemohol vyplatiť trovy exekúcie (2 004 950 Sk) a jeden zo záložných veriteľov (H. K.) by nedostal vyplatenú celú sumu (12 140 646 Sk), na ktorú mu nárok nevznikol. Domnieval sa, že v exekučnom konaní už nie je možné vydať ďalšie rozvrhové uznesenie (§ 61 Exekučného poriadku, podľa ktorého navrátenie do predošlého stavu je v exekučnom konaní vylúčené), lebo súdny exekútor konal podľa uznesenia s mylne vyznačenou právoplatnosťou a na základe neho vyplatil aj finančné prostriedky získané predajom nehnuteľného majetku. Teda je daná príčinná súvislosť medzi mylným vyznačením právoplatnosti a vznikom škody . Poukázal na list súdneho exekútora (JUDr. T.), doručený mu 2. 1. 2008, v ktorom oznámil, že vo všetkých štyroch exekučných konaniach , v prospech ktorých vykonal spoločnú exekučnú dražbu nehnuteľností povinného, má na uznesení o schválení rozvrhu výťažku vyznačenú právoplatnosť , teda aj na uznesení z č. k. 1 Er 55/05 – 137 a preto bol jeho postup vyplatenia finančných prostriedkov v súlade so zákonom, t. j., že žiadnymi finančnými prostriedkami získanými z predaja nehnuteľností už nedisponuje a tieto mu už ako záložnému veriteľovi v danom konaní uplatnenej výške 5 517 566,40 Sk (183 149,32 €) vyplatiť nemôže.

Odporca sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O. s. p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) preskúmal rozsudok odvolacieho súdu a dospel k záveru, že ho treba zrušiť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa v veci samej (§ 238 ods. 1 O. s. p.).

Ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia pred súdom prvého stupňa (§ 211 ods. 3 O. s. p.).

Z ustanovenia § 125 O. s. p. vyplýva, že za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov obce, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov konania. Pokiaľ nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd.

V zmysle ustanovenia § 220 O. s. p. odvolací súd zmení rozhodnutie súdu prvého stupňa , ak nie sú splnené podmienky na potvrdenie (§ 219 O. s. p.), ani na jeho zrušenie (§ 221 ods. 1 O. s. p.).

Ak odvolací súd má za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám (§ 213 ods. 3 O. s. p.).

Z uvedených zákonných ustanovení vyplýva, že predpokladom toho, aby odvolací súd mohol zmeniť napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak má za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a na ním založených následných právnych záverov, je opakovanie dokazovania v potrebnom rozsahu odvolacím súdom nevyhnutným. Podmienkou zmeny rozhodnutia v takomto prípade je teda skutočnosť, že odvolací súd opakuje v potrebnom rozsahu dokazovanie , na základe ktorého dospeje k skutkovému stavu , odlišnému od skutkového stavu zisteného prvostupňovým súdom, tvoriacim podklad pre rozhodnutie v danej veci.

Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že odvolací súd z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa vyvodil odlišné skutkové závery a na ich základe aj právne závery, ako súd prvého stupňa bez toho, aby vo veci vykonal potrebné dokazovanie (zopakovanie alebo doplnenie).

Ak sa chcel odvolací súd odchyliť od skutkových zistení súdu prvého stupňa na základe bezprostredne pred ním vykonaných dôkazov, mal dokazovanie v zmysle § 213 ods. 3 O. s. p.

sám v potrebnom rozsahu opakovať a zadovážiť si tak rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O. s. p. Len takýto postup je v súlade so zásadou priamosti a ústnosti civilného procesu, ktoré zásady zostali zachované aj po účinnosti novely Občianskeho súdneho poriadku vykonané zákonom č. 273/2007 Z. z. vrátane novely uskutočnenej zákonom č. 384/2008 Z. z. Je neprípustné, aby odvolací súd k svojim odlišným skutkovým zisteniam vedúcim k záveru o nedôvodnosti nároku navrhovateľa na náhradu škody titulom nesprávneho právneho postupu súdu, dospel len na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa.

Odvolací súd podľa týchto ustanovení a zásad v danej veci nepostupoval. Vo svojom zmeňujúcom rozhodnutí vychádzal z dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa, na základe ktorých ale dospel k iným skutkovým záverom, z ktorých vyvodil iný právny záver bez toho, aby doplnil dokazovanie vykonané súdom prvého stupňa.

Predmetom konania je navrhovateľom uplatnená náhrada škody spôsobená nesprávnym úradným postupom okresného súdu spočívajúcim v tom, že doložkou právoplatnosti bolo omylom opatrené rozhodnutie, ktoré (z dôvodu podaného odvolania) právoplatnosť nenadobudlo.

Súdy nižších stupňov dospeli k rovnakému záveru, že okresný súd v uvedenej exekučnej veci vyznačil na uznesení, zrušenom odvolacím súdom (po odvolaní podanom oprávnenou), ktoré sa týkalo rozvrhu výt'azku speňaženia nehnuteľného majetku povinného, nesprávne právoplatnosť. Táto skutočnosť nebola v konaní ani sporná. Súd prvého stupňa na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že týmto postupom, navrhovateľovi (ako záložnému veriteľovi účastníkovi exekučného konania v štádiu rozvrhu výt'azku z dražby nehnuteľností povinného, ktorého právny predchodca Fond národného majetku SR prihlásil svoju pohľadávku zabezpečenú záložným právom k nehnuteľnostiam vo vlastníctve povinného), vznikla škoda v uplatňovanej výške, keď nebola uspokojená prihlásená pohľadávka z finančných prostriedkov získaných dražbou nehnuteľností povinného, pretože pri nevyznačení právoplatnosti by súdny exekútor nemohol vykonať rozvrh výt'azku získaného dražbou; tým je daná aj príčinná súvislosť medzi vznikom škody a nesprávnym úradným postupom súdu. Súd prvého stupňa mal za preukázané splnenie všetkých predpokladov zodpovednosti odporcu za škodu uplatňovanú navrhovateľom podľa zákona č. 514/2003 Z. z. (po predbežnom prerokovaní nároku). V porovnaní s ním odvolací súd, vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa, dospel k záveru len

o preukázaní nesprávneho úradného postupu (nespornej skutočnosti spočívajúcej v nesprávnom vyznačení právoplatnosti na neprávoplatnom uznesení), ale o nepreukázaní ďalších predpokladov vzniku zodpovednosti odporcu za škodu. Týmito nepreukázanými predpokladi sú vznik škody a príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom súdu a vznikom škody. To ho viedlo k záveru o nedôvodnosti nároku uplatneného navrhovateľom a to bez toho, aby zopakoval dôkazy vykonané súdom prvého stupňa alebo doplnil dokazovanie aspoň listinnými dokladmi. Ako vyplýva z obsahu spisu, odvolací súd rozhodol o odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa bez nariadenia odvolacieho pojednávania (zápisnica o verejnom vyhlásení rozhodnutia z 18. 2. 2010). Nevykonal dokazovanie ani výsluchom samotného navrhovateľa na okolnosť týkajúcu sa nečinnosti jeho právneho predchodcu pri možnosti využitia opravného prostriedku proti predmetnému uzneseniu .

Krajský súd pre odlišný skutkový záver (o tom, že neboli splnené predpoklady zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom súdu) nezopakoval, ani nedoplnil dokazovanie na okolnosti relevantné pre posúdenie dôvodnosti nároku uplatneného navrhovateľom.

Odvolací súd si tak nežadovával rovnocenný zákonný procesný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O. s. p. , a preto sú jeho skutkové a na ne nadväzujúce právne závery týkajúce sa nároku navrhovateľa na náhradu škody spôsobenú nesprávnym úradným postupom súdu predčasné a dovolaciemu súdu neprislúcha v súčasnom štádiu konania oprávnenie na ich hodnotenie.

Za týchto okolností Najvyšší súd SR dospel k záveru, že konanie odvolacieho súdu je postihnuté inou vadou, majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.) . K takejto vade bol dovolací súd povinný prihliadnuť , aj keď nebola uplatnená ako dôvod prípustného dovolania (§ 242 ods. 1 druhá veta O. s. p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej ako aj v nadväzujúcom výroku o trovách konania zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2, 3 O. s. p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.) .

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. apríla 2011

JUDr. Daniela Š v e c o v á, v.r.

predsedníčka senátu

Za správnosť :

Hrčková Marta